

РЕШЕНИЕ

№ 7167

гр. София, 01.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19
състав,** в публично заседание на 17.11.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Паола Георгиева и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **8016** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Делото е образувано по искова молба Я. С. Х., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място], 6 група срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", с цена на иска 2500 лв. Претендира се присъждане на лихва, от деня на завеждане на иска до окончателното изплащане на сумата.

Сумата, според изложеното в исковата молба представлява обезщетение за неимуществени вреди, сочени за претърпени за периода 01.05.2021 г. до 11.07.2021 г. Посочено е, че неимуществените вреди се изразяват психически тормоз, чувство за малоценност, паник атаки, страх, унижение и са предизвикани от бездействия на ответника.

Ищецът твърди, че през визирания период, в Затвора в [населено място], не е имало редовно течаща топла и студена вода. Това обстоятелство, в комбинация с високите външни температури е създавало непоносими условия за лишението от свобода, защото не са имали възможността, нито да се охладят, нито да пият вода.

В уточнителна молба, ищецът сочи, че въпреки многократните му молби до администрацията на затвора, същата не е предприела никакви действия и го е оставила да живее през посочения период при температура над 30 градуса без никаква вода за миене – топла и студена, както и без вода за пиене. Така са нарушени правата

му по чл. 3 от ЕКЗПЧОС.

Ответникът по иска – Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез пълномощника си юрисконсулт М. оспорва иска. В представения писмен отговор сочи, че искът е изцяло неоснователен, защото липсват елементи от фактическия състав на разпоредбата на чл. 284 от ЗИНЗС. Не се установява причинно-следствена връзка между твърдените вреди на ищеца и евентуалното бездействие на затворническата администрация. Соци се, че ищецът не представя доказателства за това, че е претърпял вреди вследствие на незаконосъобразни действия или бездействия на длъжностни лица на ответника. При извършената проверка е установено, че Затворът в [населено място] е свързан с централната водопроводна мрежа и не е имало сигнали за недостиг на вода. Единствено през летните месеци се наблюдавали проблеми с налягането по горните етажи, защото лишените от свобода оставяли чешмите да текат, за да изстудяват храни и напитки. Ищецът не е отправял писмени жалби до ръководството на затвора, във връзка с описвания от него проблем. Посочва се, че в тежест на ищеца е да докаже твърдението си за депозираните жалби, във връзка с липсата на вода.

По време на проведеното по делото открито заседание оспорващият се явява лично и поддържа исковата молба. В дадения от съда срок не са постъпили допълнителни съображения в писмен вид.

Ответникът се представлява от юрисконсулт М., която оспорва жалбата. Представени са допълнителни съображения в писмен вид. В дадения от съда срок са постъпили допълнителни съображения в писмен вид.

Участващият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че претендираните неимуществени вреди са недоказани, поради което претенциите са неоснователни. Алтернативно счита, че ако се приеме, че искът е основателен, размерът му е прекалено завишен.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че в периода от периода 01.05.2021 г. до 11.07.2021 г. Я. С. Х. е изтърпявал наказание „Лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място], 6 група.

Като доказателства по делото са приети справка и докладна записка, изготвени от длъжностни лица при затвора в [населено място], във връзка с наведените в исковата молба доводи

По делото бяха разпитани един свидетел по искане на ищеца за установяване на твърдените в исковата молба и един свидетел на ответника, за опровергаване на твърденията на ищеца.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е

предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразен акт са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е неоснователна.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към протовоправното деяние. Характерно за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове, като тук следва да се разбират всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, задържано под стража или изтърпяващо наказание „лишаване от свобода”, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на

частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. По силата на чл. 285, ал. 2, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу специализираните органи по изпълнение на наказанията, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Според чл. 12 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", т.е. в случая дейността на ГД „ИН” е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация, в съответствие с дадените им от закона правомощия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на местата за лишаване от свобода е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

Съгласно чл. 284, ал. 1, във връзка с ал. 5 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3, като настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Разпоредбата на чл. 3 от с.з. сочи, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Предвид на изложеното може да се приеме, че е налице законовата презумпция за съществуването на твърдените вреди.

В разглеждания казус ищецът твърди, че е бил лишен от течаща топла и студена вода и така е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в психически тормоз, чувство за малоценност, паник атаки, страх, унижение и че тези вреди произтичат от неизпълнение от страна на затворническата администрация на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС, съгласно която на лишените от свобода се осигурява постоянен достъп до санитарен възел и течаща вода. В заведенията от закрит тип и арестите в затворите ползването на санитарен възел и течаща вода се осъществява в спалните помещения.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 284 и следващите на Закона за изпълнение на наказанията и задържане под стража, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на незаконосъобразни действия и/или бездействия на органи или длъжностни лица на ответника; 2. незаконосъобразност на тези действия и/или бездействия; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразните действия и/или бездействия и настъпилите вредоносен резултат.

В случая, ответникът представи описаните по-горе писмени доказателства и поиска събирането на гласни доказателства за опровергаването на релевираните от ищеца твърдения. Съдът по искане на страните събра гласни доказателства, чрез

обсъждането, на които следва да се проверят релевираните от ищеца твърдения.

За да се провери наличието на посочените предпоставки за ангажиране на отговорността на държавата, следва да се обсъдят показанията на двамата разпитани свидетели и приетите по делото писмени доказателства.

Свидетелят Н. П., доведен от ищеца, посочи, че се познава с ищеца от следствия арест на „Г.М. Д.“. В затвора в С. е от 2018 година ноември месец, а последните две лета са заедно в един корпус и една килия. В килията има обособено помещение - тоалетна и баня. В момента вода има, но имало период, в който нямало никаква вода, нито топла, нито студена. Килията се намира на втория етаж. От началото на май месец тази година до средата на юли имало проблеми с водата. Нямало топла и студена вода. Имало вода или топла или студена за кратки периоди, примерно половин час, един час. Това обуславяло проблеми със санитарния възел и с къпането. Лишените от свобода молили охраната да ги допуска до чешма извън групата, където точели вода с кофи, легени и това не било отказано. Когато било най-топло, в килията било 40 градуса. Ищецът вземал лекарства заради проблеми с дишането. Свидетелят знаел, че ищецът два пъти ходи до началника и е разговарял по този проблем. За да осигури охлаждане в килиите, затворническата администрация, монтирала решетки и оставяла вратите отворени. Проблемът с водата продължил до средата на юли месец. В килията лятото температурата била минимум 10-15 градуса по-висока от навън, било като във фурна. Ищецът имал проблеми с дишането. Налагало се да вика лекар. Не можело да се спи или да се охлади, защото нямало вода. Два-три пъти в групата идвал лекар за да направи кардиограма на ищеца, той бил транспортиран и до болницата. Всичките настанени в килията имали страдания. Ищецът ходил да говори с инспектора Социална дейности и началника на затвора. В тази връзка били сложени решетките. След това се взели мерки и вече нямало проблеми с водата в групата. Ищецът имал срещи с началника на затвора по много въпроси, включително и във връзка с водата. През лятото се е случвало лишените от свобода да изстудяват напитки и храна на течаща вода. Изстудяването ставало, като се пълни кофа със студена вода и там седят продуктите. Водата не била постоянно течаща.

Свидетелят Б. А., доведен от ответника посочи, че е затвора от 2016 г. и познава ищеца от лафката, където работел. Той е настанен в килия е на етаж на администрацията на последния етаж на затвора, заедно с трима души. Вътре в килията нямат течаща вода и тоалетна, има общо помещение за няколко килии. Няма ограничение за ползването на тоалетната и банята. Свидетелят работил на външен служебен бар и не е забелязал това лято да е имало проблем с водата. В неговата килия има вода, но е слабо налягането, защото много хора охлаждат храна в кофи. В затвора има над 200 чешми. Не знае за случай да няма никаква вода и на него никой не му се е оплаквал за това.

Чрез разпита на свидетели се цели разкриването на факти и обстоятелства, които не могат да бъдат установени посредством писмени доказателства или друг вид доказателствени средства, като експертизи, оглед и т.н. Свидетелите излагат устно пред съда данни за факти, за които те си спомнят и за които смятат, че съществуват или са съществували в даден минал момент вън и независимо от страните и независимо от съда. Затова как те са възприели тези факти или как ги възприемат е от значение мястото и вида на фактите, емоционалното състояние на възприемащия ги, неговото интелектуално ниво, възраст и др. Разбира се, тези разсъждения са валидни, когато свидетелските показания са дадени добросъвестно и честно, без да са

неистински или укриващи истината. Съдът следва да възприеме, дали дадено събитие, описано от свидетеля се е случило или даден факт е съществувал, като се съобрази с множество елементи, като последователност, непротиворечивост, логическо изграждане, сетивни и емоционални връзки, волева насоченост и т.н., съдържащи се както в показанията, така и в останалия, събран по делото доказателствен материал. В разглеждания случай и двамата свидетели изложиха устно факти и обстоятелства, възприети от тях в даден момент от миналото, за които те са запазили спомени в съзнанието си.

Съдът, съобразявайки се с изложените по-горе разсъждения намира, че показанията са последователни, непротиворечиви и лишени от елемент на заинтересованост, поради което следва да бъдат кредитирани, като повече вяра следва да се даде на показанията на свидетеля А..

Изложеното от свидетелите, в съвкупност с представените от ответника докладна записка и справка, навеждат на извода, че твърденията на ищеца са недоказани в цялост. Очевидно е, че затвора в [населено място] през определени периоди на лятото на 2021 г. е имало проблеми с водата, свързани най-вече с пониженото налягане, вследствие на завишената консумация. Не бе установена липсата изобщо на вода през дълги периоди от време, което да причини твърдените от ищеца вреди. Съдът дава повече вяра на показанията на свидетеля А., защото килията, в която е настанен е на последния етаж на затвора, докато килията на ищеца и на свидетеля П. е на втория, поради което е логично, при А. да има повече вероятност от липса на вода, отколкото в помещението на ищеца. Не се доказаха и твърденията, изложени в исковата молба за проведени многократни разговори на Я. С. Х., на Затвора в [населено място], във връзка с липсата на вода.

Аргумент в подкрепа на изложеното се открива и в представените от ответника докладна записка и справка, в които се посочва, че липсват подадени писмени жалби от ищеца във връзка с липсата на течаща вода.

Във връзка с изложеното съдът намира, че не се доказва, както наличие на незаконосъобразни действия и/или бездействия на длъжностни лица или органи на ответника, предизвикали липсата на течаща вода в помещението, където е настанен Я. С. Х., така и обстоятелството, че той е претърпял сочените вреди.

Без съмнение е общоизвестно, че летните месеци в [населено място] могат да бъдат много топли, което причинява неудобство и дискомфорт на всички хора, обитаващи затворени помещения, каквито са и лишените от свобода. Наличието на вода, помага в такива случаи този дискомфорт да се намали. За да може липсата на вода да причини вреди на лишено от свобода да причини на лишен от свобода вреди, по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС, тази липса трябва да е перманентна и с голяма продължителност, т.е. да премине през онзи праг на суровост, след който наистина твърдените вреди биха настъпили. В случая очевидно това не е било така.

В пилотното си решение по съединени жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 ЕСПЧ посочва, че общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 от Конвенцията за условията на задържане, са изложени в големи подробности в параграфи 139-159 от решението на Съда по А. и други (цитирано по-горе) и параграфи 65-69 от решението на Съда по

Torreggiani and Others. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия.

Във връзка с изложеното съдът намира за недоказани твърденията на ищеца за наличие на незаконосъобразни бездействия, свързани с неизпълнение на разпоредбите на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС. Безспорно беше доказано, че за процесния период в затвора в [населено място] лишените от свобода са имали достъп до течаща вода, като е имало незначителни проблеми с налягането, дължащи се най-вече с повишена консумация, които са били решени своевременно.

Във връзка с изложеното, съдът намира, претенцията на Я. С. Х., е изцяло недоказана, поради което следва да се отхвърли като неоснователна.

Ответникът, чрез пълномощника си е поискал присъждане на разноски. Настоящият съдебен състав намира, че разпоредбите на чл. 286, ал. 2, изр. 1 и 2 от ЗИНЗС (тълкувани в тяхната взаимовръзка) се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на адвокатско възнаграждение на ответника, ако последният е бил защитаван от адвокат или юрисконсулт при отхвърляне пълно или частично на иска му, означава, че такова не се дължи.

Водим от горното и на основание чл. 284 и следващите, на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковата молба на Я. С. Х., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място], 6 група срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", с цена на иска 2500 лв., ведно съд законната лихва, от деня на завеждане на иска до окончателното изплащане на сумата. Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Административен съд София-град, Троен състав.

